

Mgr Natalia Juchniewicz

INTERAKCJE W ŚWIECIE TECHNOLOGII MOBILNYCH

Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem dr hab. prof. Uniwersytetu SWPS Kazimierza Krzysztofka

Streszczenie

W rozprawie podjęty został problem interakcji w świecie technologii mobilnych na wybranym przykładzie użytkowników smartfona. Przyjmując założenia interakcjonizmu symbolicznego (Blumer, Goffman), teorii aktora-sieci (Latour) oraz postfenomenologii techniki (Ihde) przy wsparciu koncepcji konstruktywizmu społecznego w obszarze technologii (SCOT; Bijker) dokonano analizy i reformulacji pojęcia interakcji. Przede wszystkim zweryfikowano założenia klasycznej interakcji twarzą w twarz, ale także koncepcji interakcji w paradygmacie ontologii relacyjnej i mediacyjnej. Zaproponowano własny model interakcji holistycznej, zakładający, iż interakcja odbywać się może na trzech poziomach: człowiek-przedmiot, człowiek-człowiek oraz przedmiot-przedmiot. Ten model zweryfikowano w badaniu empirycznym użytkowników smartfonów w wieku 18-34 lata, gdyż są oni największą grupą użytkowników tej technologii. Rozprawa oparta jest na analizie danych zastanych, wywiadach indywidualnych, obserwacjach z wykorzystaniem wywiadów fokusowych. Przedstawione wyniki wskazują, że smartfon to urządzenie wieloafordancyjne, które generuje szereg praktyk i zachowań wskazujących na zupełnie nowe postrzeganie interakcji społecznych zwłaszcza ze względu na mobilność tego urządzenia. W rozprawie zwrócono uwagę na interakcję człowiek-przedmiot, która dotyczy indywidualnych motywacji do korzystania ze smartfonów u poszczególnych respondentów i sposobów jego rozumienia, oswajania, włączania w przestrzeń prywatną. Ponadto, podjęto kwestię interakcji międzyludzkich zapośredniczonych smartfonem wskazując, iż jest użytkownicy smartfonów nieustająco dokonują negocjacji dopuszczalnych praktyk społecznych z innymi użytkownikami, posługują się różnorodnymi kanałami komunikacji, dokonują społecznych ocen i wartościowań traktując smartfona jako wyraz określonego statusu społecznego, stylu życia. Wreszcie pokazano, jak interakcja przedmiot-przedmiot stwarza tło dla codziennych czynności konkretnych jednostek stanowiąc często sferę nowych doświadczeń i bodźców. Dodatkowym rezultatem rozprawy okazało się zweryfikowanie powszechnie panującej w mediach tezy, iż młodzi użytkownicy nowych mediów są „inni” od starszych pokoleń. W

przedstawionych danych widać nie tyle „inność młodych ludzi”, co „inność” w postrzeganiu warunków interakcji społecznych.